

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Skola: Fågelsta skola
Läsåret: 2023/2024

Syfte

Skolan tar avstånd från alla former av diskriminering och kränkande behandling. Syftet med skolans arbete är att målinriktat motverka, förebygga och förhindra att kränkande handlingar, diskriminering och trakasserier förekommer i skolan. Alla på skolan har rätt att bli behandlade som individer utifrån sina egna förutsättningar och på lika villkor. Alla delar i skolans verksamhet omfattas av planen. Planen är ett arbetsredskap för all personal på skolan både pedagogisk och annan personal. Skolpersonal ska presentera och arbeta med planen tillsammans med elever. Uppstår situationer av diskriminering eller kränkande behandling ska vi alltid agera. Skolan ska vara en trygg och säker plats där elever och personal trivs, utvecklas och känner trygghet.

Skolans namn Fågelsta skola	Planen gäller 230809 - 240809
Verksamhetsformer som omfattas av planen (årskurser, fritidshem m.m.) Skolan åk F-6 samt fritidshem	
Ansvariga för planen Rektor Catja Hoflin Winther samt Göran Lensson (Trygghetsteamet)	

Lagrum

Utgångspunkt för denna plan är dels 6 kap. skollagen (2010:800), dels diskrimineringslagen (2008:567) och därmed täcker denna plan kraven i skollagen och diskrimineringslagen.

Diskrimineringslagen

Enligt diskrimineringslagen ska skolan fortlöpande arbeta i fyra steg med att motverka diskriminering. Arbetet syftar till att främja elevers lika rättigheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, ålder eller funktionsvariation.

Arbetet med aktiva åtgärder mot diskriminering har ett dokumentationskrav. Dokumentationskravet ersätter det tidigare kravet på att ha en likabehandlingsplan och ska göras löpande under året.

Diskrimineringslagen kräver att varje skola;

- Arbetar målmedvetet för att aktivt främja lika rättigheter och möjligheter för barn och elever.
- Ska göra allt de kan för att förebygga och förhindra att något barn eller någon elev utsätts för trakasserier som har samband med någon av ovanstående diskrimineringsgrunder.

Diskrimineringslagen förbjuder sex former av diskriminering:

Direkt diskriminering - när någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan i en jämförbar situation.

Indirekt diskriminering - när det finns en regel eller en rutin som verkar neutral men särskilt missgynnar personer med visst kön, viss könsidentitet eller uttryck, viss etnisk tillhörighet, viss religion eller annan trosuppfattning, viss funktionsvariation, viss sexuell läggning eller viss ålder.

Bristande tillgänglighet - när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäligen tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsvariation.

Trakasserier - är förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar, med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Sexuella trakasserier - förutom kommentarer och ord kan det vara att någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Instruktion att diskriminera - kan vara att enbart arbetssökande med svenska namn ska intervjuas, någon som är homosexuell inte ska få service, en person med en viss etnisk tillhörighet inte ska få komma in i affären eller restaurangen.

Skollagen

Enligt skollagen kapitel 6 är skolan skyldig att:

- Målmedvetet arbeta mot kränkande behandling av barn och elever.
- Göra allt de kan för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.
- Varje år upprätta en plan mot kränkande behandling.
- Leva upp till den så kallade anmälningsskyldigheten. Om skolpersonalen får veta att en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling är de skyldiga att informera rektor
- Rektorn är i sin tur skyldig att föra informationen vidare till huvudmannen, det vill säga den som driver skolan.

I skollagen kapitel 6 finns också ett förbud för vuxna i skolan att kränka ett barn eller en elev.

Definitioner av centrala begrepp

Diskriminering innebär att en elev missgynnas eller kränks av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen av elever och barn. I verksamheterna är det huvudmannen eller personalen som kan göra sig skyldig till diskriminering av barn och elever. Barn och elever kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse.

Trakasserier är ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Om någon ur personalen utsätter ett barn eller en elev för trakasserier benämns det diskriminering.

Kränkande behandling är ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen kränker en elevs värdighet.

Trakasserier och *kränkande behandling* kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. De kan vara synliga och handfasta likaväl som dolda och subtila. De kan utföras inte bara direkt i verksamheten utan även via exempelvis telefon och internet. Trakasserier och kränkande behandling kan till exempel uttryckas genom nedsättande tilltal, ryktesspridning, förlöjliganden eller fysiskt våld. Det är den utsatta elevens upplevelse som ska beaktas, om eleven känner sig kränkt eller diskriminerad.

Sexuella trakasserier är ett uppträdande av sexuell natur som kränker ett barns eller en elevs värdighet. Gemensamt för trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns eller en elevs värdighet.

Rutiner för arbete med plan mot diskriminering och kränkande behandling på Fågelsta skola

Läsårsstart:

- All personal sätter sig in i planen under augustidagarna.
- Första skolveckan läggs mycket tid till samarbetsövningar i elevgrupperna för att främja goda relationer och att bedriva ett aktivt värdegrundsarbete.
- Presentation av planen för eleverna vid skolstart. Presentation av planen för föräldrar på föräldramöte i samband med skolstart.

Löpande:

- Aktivt arbete med kartläggningar, observationer mm som t.ex. sociogram, samtal och grupper som beskrivs på andra ställen i planen. Arbetet inriktas på kartläggning, anmälningar, utredning och vid behov åtgärder. Samtidigt pågår det regelbundna arbetet med att främja vänskap och goda relationer på skola och fritids.
- Trygghetsteamet arbetar med trivselenkäter, åtgärder och förebyggande arbete riktat mot samtliga skolklasser. Vid behov kopplas också teamet in för att agera vid fall av diskriminering och kränkningar.

Läsårsslut:

- Utvärdering och revidering av planen inför nästkommande läsår, samt av hur arbetet gått.
- Personal, vårdnadshavare och elever får delge sina synpunkter vid läsårets sista arbetslag, skolråd samt klassråd. Revidering klar under junidagarna.

Delaktighet i utarbetandet av planen

Elevernas delaktighet i utarbetandet av planen

Genom samtal i klassråd och elevråd och fritidsråd. Varje klass respektive fritidshemmet ska kontinuerligt diskutera innehållet i planen.

Vårdnadshavarnas delaktighet i utarbetandet av planen

Vårdnadshavare ska delges information om planen vid föräldramöten. Synpunkter på planen kan vid behov lyftas i skolrådet. Planen finns tillgänglig på Fågelsta skolas hemsida.

Personalens delaktighet i utarbetandet av planen

Personalen bidrar med utvärdering, och eventuella korrigeringar vid revideringen av planen vid läsårets slut. Vid detta tillfälle utvärderas tidigare insatser och vid behov formas nya mål.

Kartläggning

Inför varje termin görs en ny kartläggning av verksamheten för att planen ska anpassas efter det rådande läget. Eleverna är experter på hur situationen är och medverkar alltid i kartläggningen. Arbetet med att förebygga och förhindra kränkande behandling och diskriminering utgår ifrån det som framkom av kartläggningen. Även situationer som uppstår utanför skolan räknas om de har samband med verksamheten.

Hur eleverna har involverats i kartläggningen

Varje elev får möjlighet att svara på en enkät som tar upp trygghet och eventuella problem som de ser eller upplever i skola och på fritidshem, rörande diskriminering och kränkningar. Den utförs en gång på hösten och en gång på våren. På hösten av trygghetsteamet och på våren en kommgemensam.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

Trygghetsteamet ansvarar för genomförande och utvärdering av kartläggningen på höstterminen. I varje klass ansvarar berörda pedagoger för att enkäterna genomförs och lämnas till trygghetsteamet. Trygghetsteamet ger sedan återkoppling och redovisar resultatet för varje klass, samt till rektor och skolråd.

Redovisning av resultatet görs också på efterföljande skolråd.

Trivsenkät på fritids genomförs digitalt i slutet av höstterminen.

Hur kartläggningen har genomförts

Elevenkäter en gång per termin.

Kompiskoll på fritids ett par gånger per läsår samt enkät vid första advent.

Uppföljningar av anmälningar om kränkande behandling en gång i månaden när trygghetsteamet träffas för att planera och utvärdera arbetet.

Rektor och trygghetsteamet följer systematiskt upp arbetet med kränkningsärenden.

Anmälan om uppdrag till trygghetsteamet görs på särskild blankett.

Resultat av kartläggning

Vad framkom? Vilka områden? Normer?

Sammanställning av enkät hösten 2022:

När trivselenkäten genomfördes digitalt i klasserna har 44 elever i år f-3 (77 %) och 33 elever i åk 4-6 (85 %) svarat. Här följer sammanställning av svarfrekvenser.

- 1 Jag har kompisar på skolan. **F-3** 87 % **4-6** 100 %
- 2 Trivs du i din klass? **F-3** Ja 75 % Ibland 25 % **4-6** Ja 100 %
- 3 Känner du dig rädd för någon på skolan? **F-3** Ja 22 % **4-6** Ja 12 %
- 4 Har du blivit kränkt av någon vuxen? **F-3** Ja 10 % **4-6** 6 %
- 5 Har du blivit kränkt av något barn? **F-3** Ja 39% **4-6** Ja 30 %
- 6 Har du kränkt någon på skolan? **F-3** Ja 11 % **4-6** Ja 3 %
- 7 Vet du om någon blir retad på skolan? **F-3** Ja 39 % **4-6** Ja 32 %
- 8 Bussresorna till/från skolan fungerar bra. **F-3** Ja 52 % Ibland 15 % **4-6** Ja 66 % Nej 6 %
- 9 Det fungerar bra i omklädningsrummet. **F-3** Ja 43 % Ibland 52 % **4-6** Ja 85 % Nej 15 %
- 10 Det fungerar bra vid toaletterna. **F-3** Ja 67 % Ibland 28 % **4-6** Ja 91 % Nej 9 %
- 11 Känner du dig trygg på skolgården? **F-3** Ja 85 % Ibland 11 % **4-6** Ja 94 % Nej 6%
- 12 Var på skolan känner du dig inte trygg? **F-3 4-6** De svar som återkommer handlar om Arenan, kullen och omklädningsrum.

Slutsats: De flesta har kompisar och trivs på skolan. Flera i f-3 är rädda för någon på skolan. Betydligt fler barn har blivit kränkta av andra barn än vad som själva upplever sig som kränkare. Flera känner till att andra barn blir retade. Otrygga miljöer är arenan, kullen och omklädningsrum.

Främja elevers lika rättigheter och motverka diskriminering

Utifrån kartläggningen kommer skolan att genomföra följande åtgärder

Arbetet handlar inte om att genomföra åtgärder mot problem som redan uppkommit i ett enskilt fall, utan om att förebygga att barn, elever eller studerande diskrimineras eller på annat sätt får begränsade möjligheter till exempel i förskolan, skolan eller på fritidshemmet.

Diskrimineringsgrund Åtgärder ska vidtas för att förebygga diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter på en mer generell och strukturell nivå.	Vad ska göras? Arbetet kan omfatta kompetensutveckling för personalen för att öka medvetenheten och kunskapen om diskriminering.	När?	Vem är ansvarig?	När och hur ska uppföljning ske? Observera att dokumentation ska ske löpande.
Kön	Personalen uppmärksammar negativt språkbruk och tilltal. Talutrymmet fördelas rättvist mellan pojkar och flickor under lektion och samlingar. Vi läser högt ur böcker eller visar film där huvudpersoner varierar och även kan bryta med invanda roller.	Återkommande under året	Samtliga pedagoger	I november och maj vid Arbetslag.
Könsöverskridande identitet eller uttryck	Samtal med eleverna om transfrågor och normer kring kön. Elev som vill byta om enskilt ges möjlighet till det.	Återkommande under året	Samtliga pedagoger	I november och maj vid arbetslag.
Etnisk tillhörighet	Vi skapar förståelse för nationella minoriteter i Sverige genom böcker, teater, musik och film. Vid behov diskutera fördomar och stereotyper som kan förekomma i media. Vi uppmärksammar och agerar om rasistiska uttryck förekommer.	Återkommande under året	Samtliga pedagoger	I november och maj vid arbetslag.
Religion eller annan trosuppfattning	Vi uppmärksammar traditioner som är knutna till olika världsreligioner.	Återkommande under året	Samtliga pedagoger	I november och maj vid arbetslag.
Funktionsvariation	Vid behov används alternativa lärverktyg, och anpassad fysisk miljö i verksamheten. Vid aktiviteter som lekar, raster och idrott tar vi hänsyn till funktionsnivåer som främjar	Återkommande under året	Samtliga pedagoger	I november och maj vid arbetslag.

	delaktighet. Vi lyfter fram kända personer med funktionsvariationer.			
Sexuell läggning	Vi lyfter i de yngre åren fram att det finns olika former av familjebildningar. Vi behandlar homo-, bi-, och heterosexualitet på ett likvärdigt sätt i sexualundervisningen.	Återkommande under året	Samtliga pedagoger	I november och maj vid arbetslag.
Ålder	Vi genomför olika aktiviteter som bygger social gemenskap över åldersgränserna. Genom anordnade rastaktiviteter tisdag-torsdag första rasten.	Återkommande under året	Samtliga pedagoger	I november och maj vid arbetslag.
Ansvarig för den löpande dokumentationen:	Rektor och trygghetsteamet. Pedagoger rapporterar när de gjort något av inslagen.			

Förebygga och förhindra kränkande behandling

Utifrån kartläggningen kommer skolan att genomföra följande åtgärder				
Åtgärd nr Åtgärder för att förebygga incidenter på platser eller i situationer som framkommit i kartläggningen.	Vad ska göras?	När?	Vem är ansvarig?	När och hur ska uppföljning ske?
1. Arenan	Alltid en vuxen där om det är många barn. Här har många beskrivit att det blir stökigt. Framför allt är det några grabbar som ställer till oreda. Vissa rastaktiviteter ordnas här under veckan.	Vid behov.	Rastaktivitetsansvarig på fritids. Annars vuxen efter behov.	I oktober och april vid arbetslag.
2. Kullen	Här blir det emellanåt bråk om kojor där man tar saker från varandra. Vuxna sveper regelbundet och kollar läget.	Raster och fritids vid utepass.	Rastvakter och fritids.	I oktober och april vid arbetslag.
3. Omklädningsrum	Vid behov vuxen närvaro i omklädningsrum när det blir stökigt. För vissa barn separat omklädningsrum vid behov.	Idrottsspass	Idrottslärare och extra vuxen	I oktober och april vid arbetslag.
4. Ingång/utgång vid rast	Klasserna delas upp i tre entréer.		Rastvakter och lärare.	I oktober och april vid arbetslag.
5. Toaletter	Bara en i taget går på toaletten. På fritids övervakas toaletterna vid måltider.	Lektioner, fritids måltider.	Ansvarig lärare samt fritidspersonal.	I oktober och april vid arbetslag.

Övrigt förebyggande arbete under läsåret vid Fågelsta skola:

- Sociala veckan under första veckan på höstterminen för att främja goda relationer.
- Regelbundna samtal om värdegrundsfrågor i klassråd och elevråd.
- Regelbundna tillsammansövningar/vänskapsövningar i klasserna och på fritids.
- Gemensamma ordningsregler skola/fritids.
- Rådgivning och anpassningar i samråd med elevhälsoteamet.
- Elevtrygghet stående punkt vid arbetslagsträffar och fritidsplanering.
- Rastvakter ute med väl synliga reflexvästar.

- Rastvärdar från fritids ordnar någon form av lek/aktivitet tre gånger i veckan på första rasten.
- Trygghetsteamet träffas en gång i veckan. Onsdagar 10.00 -11.00.
- Trivselenkät en gång per termin.

Rutiner för akuta situationer

Skolans utrednings- och åtgärdsskyldighet gäller för alla former av kränkningar och trakasserier som uppstår i samband med verksamheten oavsett om det utförs av elever eller personal. Det kan handla om sådant som händer på väg till eller på väg hem från skolan. Det kan även handla om något som händer på sociala medier. Även om händelsen är löst eller bagatellartad så ska en anmälan göras.

Rutiner för att tidigt upptäcka kränkande behandling

På vår skola ska all personal vara observant och uppmärksamma situationer där det finns misstanke om kränkande behandling eller trakasserier.

All personal har ett ansvar att observera situationer och att lyssna på barn som upplever sig kränkta i vardagen på skola och fritidshem. Vid behov behöver man gå vidare med ärendet. Då informeras ansvarig mentor och anmälan görs.

Den personal som först uppmärksammas på händelse är den som följer upp och rapporterar i Prorenata.

Rastvärdar och rastvakter utomhus med synliga västar på raster.

Trygghetsteamet rycker in vid behov för samtal och utredning. Anmälan om uppdrag på särskild blankett.

Rutiner för att anmäla misstanke om trakasserier och kränkande behandling

Det är den utsatta elevens upplevelse som ska beaktas, om eleven känner sig kränkt eller diskriminerad ska detta anmälas till rektor. Anmälan till rektor ska göras skyndsamt, helst samma dag. Rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Anmälan görs även här skyndsamt och på särskild blankett.

Enligt förarbeten till skollagen gäller anmälningskyldigheten även om elev som utsatts inte själv känner sig kränkt. Det kan uppstå situationer där barn och elever på grund av ålder eller funktionsvariation inte förstår att den blir utsatt för kränkande behandling. Finns det en misstanke om kränkande behandling ska en anmälan göras.

Anmälan görs till i Prorenata.

Rektor anmäler till huvudman om att utredning inletts.

Rektor ger vid behov trygghetsteamet i uppdrag att utreda det inträffade och vidta åtgärder.

Ansvarig personal som genomfört utredning återkopplar till rektor hur det gått.

Rutiner- att utreda och åtgärda när elev trakasserar eller kränks av andra elever

Då personal får kännedom om att en elev utsatts för diskriminering, trakasserier och/eller kränkande behandling ska utredning påbörjas skyndsamt. Utredningens omfattning måste avgöras från fall till fall. Rektor ansvarar för att utredning genomförs.

Utredningsgång:

1. Personal som får kännedom om, eller bevittnar händelsen försöker reda ut den akuta situationen och kontaktar samma dag berörda elevers mentorer. Samma personal anmäler detta till rektorn i Prorenata. Rektorn anmäler till huvudman enligt ovan beskrivna rutin.
2. Samtal med den/de som är utsatt. Tillvägagångssätt nedan anpassas efter den aktuella situationen.
3. Samtal med den/de som utför kränkningarna. Ställ frågor för att kunna reda ut vad som hänt. Använd bara öppna frågor.
4. Samtal med kamrater eller andra som befunnit sig runt "situationen".
5. Mentor/klasslärare eller annan personal kontaktar elevernas vårdnadshavare och informerar om hur skolan arbetar i ärendet.
6. Individuell plan för åtgärder upprättas för varje enskilt fall.

Tänkbara åtgärder är att:

- Ha återkommande samtal elever och eventuella vårdnadshavare.
 - Ha ökad uppsikt, särskilt på platser och vid tidpunkter som har visat sig vara riskfyllda.
 - Göra insatser med hjälp av elevhälsa (ex. kurator, psykolog).
7. Efter 1-2 veckor hålls ett uppföljningssamtal med eleven och andra inblandade. Känner eleven att hon/han fått upprättelse? Har kränkningarna upphört? Har inte kränkningarna upphört så måste andra eller mer intensiva åtgärder sättas in.

Rutiner- att utreda och åtgärda när elev trakasseras eller kränks av personal

Utredningsgång:

1. Utredningsgången kring eleven är samma som punkt 1-7 i exempel ovan. Utöver anmälan till huvudman kontaktar rektor även verksamhetschefen.
2. Utredningen kring personalen hanteras av verksamhetschefen. Utredningsgången ovan, i punkt 1-7, ska vara grund för utredningen kring personalen.

Rutiner- uppföljning av åtgärder vid trakasserier och kränkande behandling

När en åtgärd sätts in måste skolan följa upp och utvärdera åtgärden. Har den avsedda effekten uppnåtts? Syftet med de åtgärder som genomförs på såväl kort som lång sikt är att trakasserierna ska upphöra. För att säkerställa att trakasserierna eller kränkande behandlingen inte upprepas finns rutiner för att följa upp och utvärdera åtgärderna.

Uppföljningssamtal med berörda parter inom en vecka.

Återkoppling till rektor samt trygghetsteamet.

Rutiner för dokumentation av utredning, åtgärder och uppföljning

För att kunna följa upp effekterna av åtgärderna är det viktigt att dokumentation sker. Dokumentationen kan även hjälpa till att upptäcka om de inträffade kränkningarna eller trakasserier är del av ett större problem som kräver större insatser. Rektor ansvarar för att dokumentation förs om händelsen som föranlett anmälan om trakasserier eller kränkande behandling.

Personal som tagit emot att någon upplevt sig kränkt gör utredning, eventuellt med stöd av trygghetsteamet. Åtgärder och uppföljning utförs enligt de tillvägagångssätt som redan nämnts i planen.

Förankring av planen

Det är viktigt att planen är känd hos all personal i verksamheten och hos elever och vårdnadshavare.

Förankring hos elever

Planen tas upp i samband med första elevrådet och klassrådet för läsåret. Förslag på revidering i slutet av läsåret

Förankring hos vårdnadshavare

Information om planen delges vid första föräldramötet på läsåret samt första skolrådet. Förslag på revidering lyfts vid sista skolrådet för läsåret. Planen finns tillgänglig på skolans hemsida.

Förankring hos skolans personal

Under augustidagarna läser varje anställd igenom planen och arbetar under läsåret efter de tillvägagångssätt som tas upp i planen. Till sista arbetslaget för läsåret lämnas eventuella förslag på revidering.

Utvärdering

Vid periodens slut ska planen utvärderas. Utvärderingen ska tillsammans med kartläggningen ligga till grund för utarbetandet av nya mål, åtgärder och rutiner. Utvärderingen ska också dokumenteras i nästa årsplan.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Planen reviderades 16/6 2023

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

Rektor, trygghetsteamets representant Göran Lensson samt arbetslag skola och fritidshem. Föräldrarna på skolrådet.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Rektor Catja Hoflin Winther samt Göran Lensson - trygghetsteamet

Årets plan ska utvärderas senast
Juni dagarna 2024

Personal som elever och vårdnadshavare kan vända sig till:

Elever och vårdnadshavare kan alltid prata med all personal på skolan.

Kontaktuppgifter:

Rektor Catja Hoflin Winter 0141-225555

Skolsköterska: Helena Holmgren Carlsson 076-6975835

Kurator: Adam Widén 0141-225403

Trygghetsteamet:

Mattias Andersson 0141-222532

Göran Lensson (skyddsombud) 0141-222532

Numret går till fritidstelefonen. Om ingen kan svara tala in ett meddelande så återkopplar vi så fort vi kan.